

KIT Producte mínim viable, experimentar per aprendre

Els productes mínims viables (PMV)

Un **producte mínim viable** és una proposta per capacitar i aprendre abans d'implementar canvis estructurals o transformacions a gran escala. L'objectiu no és fer un pilot per escalar sinó fer un prototip per aprendre. Si l'organització és prou àgil, el producte mínim viable es pot repetir millorat (iteració) fins a convertir-lo, finalment, en una proposta prou fonamentada per plantejar-se la transferència a tota l'escola.

Què és un PMV?

Un producte mínim viable està ideat a partir de la seqüència **“posar en marxa (construir) + avaluar (medir) + aprendre”**. En un cicle petit d'iteracions, repetim una activitat/proposta/seqüència de manera que amb cada nova iteració implementem un nou PMV, sobre la base de l'anterior o totalment nou, establim una sèrie de pautes d'observació o mètriques amb les que mesurem la validesa de la proposta i finalment aprenem de tota aquesta fase les bases per a una proposta més robusta i fonamentada que ens permeti una implementació general al centre amb moltes més garanties, ja que haurem après dels errors, millorant la proposta i la nostra capacitat.

El procés es realitza en aquest ordre però s'ha de plantejar al revés. Primer s'estableixen hipòtesis que volem comprovar (aprendre), definim una sèrie d'indicadors o mètriques que ens han de permetre extreure informació que ens ajudi a comprovar la hipòtesi (mesurar). Són els criteris d'èxit que identificaran si el que hem fet funciona. Finalment posem en marxa el producte mínim viable que necessitem per mesurar i aprendre sobre la nostra hipòtesi.

La primera posada en marxa d'un producte mínim viable ha de partir de la pregunta: ¿quin és el problema/repte que el nostre prototip pretén solucionar? Això sembla una obvietat, però sovint s'implementen mesures pedagògiques o organitzatives sense una finalitat concreta a desenvolupar.

Exemple: Volem validar si el treball cooperatiu millora les habilitats comunicatives, de treball en equip i d'autoregulació. Decidim que farem observacions sobre com treballen els alumnes, els demanarem quina vivència han tingut de l'aprenentatge i establim un llistat de materials/documentos necessaris per dur-ho a terme. Ho posarem en pràctica de forma acotada, en un grup-classe, durant un període determinat de temps, fent responsables del repte a alumnat i famílies. En acabar veurem què hem après, què ens cal (i no hi hem pensat) perquè el treball cooperatiu funcioni en el nostre context, quines necessitats de formació se'n deriven, quin grau de satisfacció tenen els alumnes, quines propostes de millora ens fan, quins dubtes específics tenim que podem consultar a experts... Això ens permetrà tornar a fer un altre PMV el següent trimestre i repetir el cicle d'aprenentatge.

A qui va adreçat?

El procés s'ha de plantejar a càrrec de docents o equips de docents capaços de treballar amb propostes inacabades o no completament tancades i en petits grups d'alumnes o parts consistents de les escoles per tal de poder aprendre de l'experiència amb el mínim cost possible. Els equips impulsors són uns bons candidats.

Per exemple, un centre vol desenvolupar competències socioemocionals i capacitat d'autoregulació i planificació. Aquest objectiu es pot assolir implementat treball per projectes en grups cooperatius. L'estratègia és fer una primera mostra amb els professorat més capacitat i disposat i amb un grup petit d'alumnes. Un col·lectiu que sigui capaç d'assumir riscos, aprendre dels errors i donar un feedback de qualitat a l'experiència.

Més endavant, quan hàgim testat les hipòtesis més importants, farem un canvi de rumb per ampliar-ho a un grup més gran d'alumnes, de diferents nivells educatius o fins i tot a l'escola completa, però això és una etapa de futur, no de producte mínim viable.

Millorar o pivotar?

Amb cada nova iteració que ens proporciona cada PMV amb la seqüència “posar en marxa (construir) + avaluar (medir) + aprendre” millorem aquest prototip, confirmem les nostres hipòtesis o les descobrim falses. Es pot donar el cas, que aquesta implementació primerenca ens ofereix uns resultats que no estan en la línia de resoldre el problema o repte educatiu que ens hem plantejat i llavors hem de tancar l'experiència amb un replantejament general de la proposta a partir dels nous aprenentatges fets. O obrir una nova finestra d'oportunitat.

L'element de replantejament global – també anomenat “pivotar” - és un dels mecanismes més importants d'aquesta metodologia. Cal prendre la decisió de pivotar sense entrar en crisi si realment és necessari. No ens hem de bloquejar per

les “impressions d'èxit “ o per la possibilitat d'un “fracàs”: el que compta són els resultats en relació al repte o problema que volem resoldre aplicant aquesta proposta.

L'èxit del PMV

La implementació exitosa d'un producte mínim viable ofereix els següents resultat:

Aprentatge validat. Hem après i hem confirmat o repensat les hipòtesis inicials. Els fets tenen tanta força com les idees.

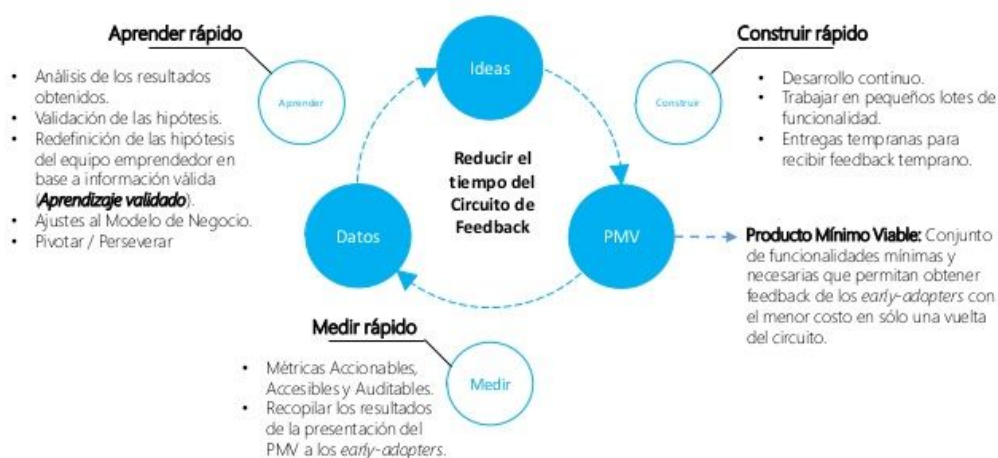
Estalvi en recursos. Hem destinat els mínims recursos i els esforços estan orientats. El cost d'equivocar-se és molt baix i el d'aprendre és molt alt, tot i que amb poques persones implicades.

Feedback real. Hem obtingut un feedback realista de les nostres hipòtesis, validant-les amb l'alumnat, el professorat i les famílies. Podem prendre decisions sense dependre només de les creences.

Comunicació. Hem fet tangible unes idees que han passat d'una hipòtesis a una realitat. Això també permet fer entendre el que es vol fer a gran escala en el futur. Serveix per a fer conèixer una cultura de la millora contínua amb la innovació i la incertesa inherent al canvi educatiu substantiu.

Gràfic: el cercle Lean StarUp

Lean StartUp

RIES, Eric (2011) *El método Lean Startup*
Ed. Deusto, Ed. Planeta